

Španski zgled:

Glavna naloga

komunizma:

Boj proti Bogu

Uvod

V prvih treh naših brošurah smo skušali, uporabljajoč resne besede poglavarja katoliške Cerkve — razložiti, kako naj mi, katoličani, presojamo komunizem. Ni bil naš namen, presojati njegovo politično ali gospodarsko vrednost. O tem bodo govorili drugi, ki so v to poklicani. Vemo, da bo tudi politična ali gospodarska ocena komunizma dala porazne rezultate, toda tudi če bi jih ne, bi morali katoličani komunizmu napovedati boj na življenje in smrt, kajti komunizem je samo v eni stvari brezpogojno dosleden: v širjenju brezboštva.

V dokaz te svoje trditve, hočemo v naslednjih vrsticah pogledati v mučeniško Španijo, kjer se je pred nedavnim časom odigrala pretresljiva žalostna igra komunistične revolucije in državljanske vojske in kjer je komunizem nazorno pokazal besno sovraštvo do vsega, kar je v zvezi z Bogom in njegovo Cerkvijo.

Za podlago temu razmišljanju smo vzeli dva članka, ki jih je napisal v časopisu »La Civiltà Cattolica« dne 16. sept. in 7. okt. 1939 jezuit p. G. Sola, mož, ki je komunistično revolucijo v Španiji gledal od blizu in ki se je sam lahko prepričal o njenih strašnih posledicah, pa tudi o junaštvih vernega španskega naroda, ki je doprinal nešteto dokazov junaštva v boju za svojo največjo svetinjo, za svojo vero.

Tudi v tej brošuri boste zastonj iskali besed o gospodarskih in političnih vzrokih španske državljanske vojske in o dogodkih, ki so spremljali to nesrečo španskega naroda. Hočemo se omejiti zgolj na to, da z verskega stališča premotrimo špansko rdečo revolucijo in junaški odpor vernega španskega naroda proti brezbožnemu komunizmu.

Španska državljanska vojska je bila predvsem verska vojska in le živa verska zavest je mogla premagati španski komunizem. To si moramo dobro zapomniti vsi katoličani. Tudi pri nas se je namreč spretni komunistični propagandi posrečilo prepričati precej katoličanov, češ da je bila španska vojska zgolj politična in gospodarska, da pa ni imela nič opraviti z vero.

Španska državljanska vojska je zelo poučna tudi za nas!

F 80 10564 / 1953

Svetovni tisk in španska državljanska vojska

O čem je svetovni tisk poročal

Časopisje vseh narodov je večinoma poročalo o španski žaloigri samo z zunanjih vidikov: gospodarskih, socialnih, vojaških, tehničnih in vojno-političnih. Nekatere sebične vojne opazovalce je zanimalo le vprašanje španskega zlata, njenih pridelkov, asturskih premogovnikov, almadenskih živosrebrnih rudnikov in plavžev v Saguntu in Bilbao. Drugi pa so ugibali o političnih odnosih Španije do tega ali onega naroda zaradi njenega vojaškega pomena, ki so odločilni v nekaterih važnih vprašanjih, kot je na pr. vprašanje Sredozemlja, ali zaradi njene važnosti v borbi dveh nasprotnih si miselnosti, demokracije in fašizma.

Tako se je tisk omejil skoraj izključno na bolj ali manj nepristransko poročanje o napadih, osvojitvah, porazih, o zavzetjih rudnikov in važnih mest, o orožju, plenu, tehnični organizaciji vojske, o proizvodnji, o zavisti in sumničenju ter o mednarodnih sporih, ki so se pojavili v tej zvezi. Vse to so znamenja, kako materializem dandanes splošno prevladuje.

O čem mednarodni tisk ni poročal

Malo pozornosti pa je mednarodni tisk posvečal svetovnonazornim in duhovnim činiteljem, še manj verskemu vprašanju in skoraj nič nadnaravnih usodi duš, notranjemu boju žrtev žaloigre in temu, kakšne bi bile posledice zmage ali poraza za vero in Cerkev.

Zmeda v katoliškem tisku

Kar se tiče katoliškega tiska, moramo le obžalovati vedenje tistih, od katerih bi upravičeno pričakovali vse kaj drugega. Ti so se pač bavili z verskim in katoliškim vidikom žaloigre, a žal tako, da so zanesli zmedo, negotovost, dvome, razdor in zbeganost celo med dobre katoličane. To trdovratno nasprotstvo je postalo katoliški stvari zelo nevarno, v nekem smislu še nevarnejše kot odkriti brezverski tisk, pred katerim se je bilo lahko zavarovati,

Komunisti so izrabili zmedo

Ta tisk, ki se je izdajal za katoliški tisk, je zlorabljal versko stran, obrnil v svoj prid čustvenost in druge strasti in tako se mu je posrečilo zagnati zmedo med katoličane in podpreti najočitnejše nasprotnike vere. Ti so znali to zgrešeno borbenost spretno izrabiti in so še povečali zmedo s tem, da so v svoj prid navajali besede in spise nekaterih katoliških pisateljev.

Kakor priznavajo socialisti in komunisti Besteiro, Prieto in drugi, so nesrečni Baski pod krinko katolicizma koristili komunizmu več kot komunisti sami s svojim divjanjem v Kataloniji, kajti ti so s svojimi zločini izgubili v tujini mnogo somišljenikov, medtem ko je lažna katoliška propaganda pridobila nemalo pristašev in zagovornikov med manj pazljivimi katoličani.

Poučna stran španske vojske

Res je, da utegnejo žaloigre, kakršna je bila španska, biti poučne za druge narode že po svojih zunanjih vidikih in da se z njimi navadno nemalo okoristijo druge države, da izboljšajo vojno tehniko, navežejo diplomatske stike, da se merijo med seboj in poskušajo moč različnega orožja. Toda taki prevrati so prav tako globoko poučni v duhovnem in verskem oziru. Čemu bi pustili, da se ti nauki izgube brez koristi in jih ne bi rajši oteli pozabe s tem, da nanje obrnemo pozornost narodov?

Vojska je bila v prvi vrsti verska

Če si ogledamo, kakšen značaj je imela vojska v notranjosti Španije, opazimo tole značilno nasprotstvo:

Glavna naloga komunistov

Rdeča Španija je skupno z brezbožnimi, brezverskimi, svobodomiselnimi ali brezbriznimi narodi začela srdito uničevati Kristusovo cerkev na španskem polotoku.

Zato je najrajši in po načrtu rušila cerkve in uničevala verska in sveta znamenja. Posebno sovraštvo je kazala do križa in oltarjev, kjer se daruje najsvetejša daritev, jih onečaščala in podirala. Zato je bil tudi duhovnik, služabnik božji in služabnik oltarja, najljubša žrtev njihovega divjanja. Primerilo se je, da so rdeči pustili na miru denar, a dajali duška svojemu sovraštvu nad svetimi rečmi, da bodo katoličani videli, so dejali, da ne iščejo denarja, ampak kaj drugega, kar je bolj treba uničiti, kakor si nagrabiti bogastva.

Pravim Špancem je bila vera nad vse

Nasprotno pa je prava Španija obrnila vso svojo pozornost na vrednote, ki so povsem različne od zgolj materialnih. Pogledjmo na pr. nesreče in razkropljenost španskih družin. Saj ni bilo skoraj družine, ki ne bi utrpela izgube

kakega svojca. Naj se drugod še toliko govori o navezanosti na družino, ne more tega nihče tako razumeti kot Španec, ki s svojim globokim družinskim čutom občuti kakor malokateri narod take izgube in ločitve.

Španskemu narodu v čast pa je treba reči, da je tudi ta družinska čustva, tudi te vrednote, ki so same po sebi nadvse plemenite, prekosil smisel, ki ga je pokazal za višje vrednote: za duhovne, verske, nadnaravne vrednote. Samo tako je razumljivo, zakaj je toliko mater žrtvovalo svoje sinove za vojsko.

Enajstletni poročnik

Neki »poročnik«, ki je bil štirikrat odlikovan in komaj enast let star, je pravil z vzvišeno preprostostjo: »Zbežal sem od doma v vojsko. Vsi moji domači so bili že tam, z mojim očetom vred, ki je že 60 let star. Domačo hišo smo zaprli. Treba je bilo braniti Španijo. Mati je mrtva, moja sestra Dolores je bolniška strežnica v Leganesu. Dva moja brata, Dominik in Daniel, sta v montejurskem polku, Aleksander pa v Abarzuzi. Oče je v intendanci. Hoteli so me spraviti v zavod... kakor da bi bil punčka. Pa jaz sem mož. Nisem ostal, ampak sem odšel z rekruti v Pamplono.« Za dečkom je povzel besedo raskav moški glas in ponosno in hkrati preprosto dejal, da ima na fronti 34 nečakov. Bili so primeri, ko sta oče ali mati poslala edinega sina na fronto, ali pa je odšel oče sam namesto padlega sina.

„Civilna vojska“

To premoč duhovnega nad časnim moremo po pravici imenovati značilnost španske vojske. To značilnost je nazorno izrazil neki kmet, ki je z globoko modrostjo preprostega človeka poslal sina tik pred žetvijo na fronto: »Pojdi na vojsko. Če gre ta žetev v nič, bodo prišle druge, če Bog da; če pa izgubimo vojsko, izgubimo vero svojih očetov, kar bi bila večja izguba kot izguba vseh žetev celega sveta.

Izjava notranjega ministra in sv. očeta

To premoč je prav tako dobro izrazil minister za notranje zadeve Suñer Serrano, ko je daroval bogat dar Materi božji Pilarski. »Naj prelita kri naših bratov služi za rešenje duhovnih dobrin, čeprav bi naše podvzetje zahtevalo delno ali popolno žrtvovanje časnih dobrin.«

To versko premoč je pred vsem svetom naglasil sv. oče v poslanici španskemu narodu po Francovi zmagi: »Narod, ki je od Boga izvoljen, kot glavno orodje za pokristjanjenje novega sveta in za neporušljiv branik katoliške vere, je dal spreobrnjenem iz materialističnega brezboštva naše dobe največji dokaz, da so nad vsemi vrednotami večne vrednote vere in duha.«

Španski listi

Naravno je, da je ta vidik bolj poudarjal španski tisk, pa tudi pravi katoliški tisk drugih dežel. Treba je samo brez predsodkov zasledovati ta tisk, da se prepričamo o tej premoči. Če bi mi poznali pravo bistvo španske žalo-

igre, bi izginile mnoge zmože in namišljeni strahovi vsaj v tistih, ki so jih imeli zato, ker niso poznali dejanskega položaja.

V španskem tisku so se na pr. neprestano objavljala številna pisma preprostih vojakov svojim družinam in znancem, poročila očitvecev, letopisi iz vojne, zaledja in osvobojenih pokrajin, polni majhnih dogodkov brez medsebojne zveze. To so priče preprostega, če hočete nevednega naroda, ki ni nameraval s tem dati svetu dokaza neke trditve ali zamisli, ampak je izražal samo svoje misli, zakaj se bojuje proti komunizmu.

Iz tega bi se dale sestaviti obsežne in zanimive zbirke. Marsikaj je ohranjenega. Gradivo je obširno in poučno, čeprav nepopolno. Upamo, da se bo našel kdo, ki bo popolnoma pojasnil in postavil v polno luč dogodke te vojske.

Tukaj nameravamo samo pobrati na neizmernem polju španskega tiska nekaj zgledov, kjer je jasno izražena premoč duhovnih činiteljev. Tako si bodo naši bralci mogli ustvariti točnejšo sodbo o španski vojski. Razložili bomo predvsem nekatere točke, ki same zase in še bolj vse skupaj več kot zadostujejo, da moremo oceniti gibanje, ki se je končalo z zmago Španije nad komunizmom.

Nova Španija je zopet krščanska

Obnovljena Španija in njena prava in zakonita vlada sta takoj mislili na preklic vseh brezverskih in protiverskih zakonov, ki so bili izdani za časa republike. Omenimo naj le zakon o razporoki in civilni poroki, o pokopališčih, o pouku, o redovništvu, o katoliški prisegi pred sodiščem. Nova Španija je vrnila redovom pravico vršiti dobrodelnost; znova je postavila razpelo v šole, odstranila protiverske učitelje in uvedla verski pouk v nižje in visoke šole, zopet postavila vojaške duhovnike in uvedla bogoslužje v vojski. Španski »delovni načrt«, ki je ves prežet s katoliškim duhom in že preučuje in rešuje pereča socialna vprašanja po najbolj zdravih krščanskih нравnih načelih.

Utemeljitev teh pravnih naredb so navadno krščanskega in verskega značaja. Naj navedemo za zgled le, kako je bila utemeljena obnovitev jezuitskega reda: »Obnavlja se družba Jezusova v Španiji z vsemi pravicami osebe iz več razlogov. Prvič, da se ji popravijo krivice. Drugič, ker španska država priznava in potrjuje obstoj katoliške Cerkve kot popolne družbe z vsemi njenimi pravicami in zato mora prav tako priznati pravno osebnost redov, ki so cerkveno odobreni, kakor je družba Jezusova.« (Uradni list 7. maja 1937.)

Kako dela voditelj španske države

Voditelj obnovljene Španije je general Franco. O njegovem verskem mišljenju in življenju so se večkrat tudi med katoličani slišale različne, nasprotujoče si sodbe. Ni naš namen, da bi to raziskovali. Eno pa je gotovo: Novi poglavar Španije je popravil krivice, ki jih je komunizem zadal Cerkvi v Španiji; on se tudi trudi, da bi na podlagi cerkvenih smernic odpravil socialne krivice, ki jih je delovno ljudstvo tam trpelo in katerih ne smemo zamolčati. V svojih govorih voditelj Španije pohovno poudarja, da je njegov namen — obnova Španije na ta način, da poskuša ustvariti »prisrčno bratstvo vseh Špancev na poti k Bogu.«

Naj na tem mestu navedemo besede, ki jih je novi španski poslanik pri sveti stolici govoril papežu ob nastopni avdienci: »To, sveti oče, je namen

poslaništva, ki ga jaz nevredni zastopam: Obnoviti tukaj, pred stolico sv. Petra, izjavo, da je Španija katoliška, in ta izjava je zapečatenjena z žrtvijo in slovesno potrjena v tej križarski vojski pred Bogom in pred ljudstvom. To katoliško prepričanje se izraža ob vseh prilikah v besedah in delih voditelja španske države in v zakonih in delu španske vlade, ki je verna razlagalka globokega in splošnega narodnega mišljenja. Katoliška obnova se je začela že sredi bojne vihre kljub republikanski zakonodaji in tako je Španija stopila na pot, kjer se morata odslej ujemati v edinosti in slogi obe oblasti...«

Verski značaj zmagošlavja

Tudi način, kako so se slavile zmage, kaže, kako pretežno mesto so zavzemale verske vrednote. Zares, dneve po petih slavnih zmagah Španije ni mogla bolje proslaviti kot z zahvalno pesmijo po vseh cerkvah in s slovesnimi mašami na prostem; in te so bile vedno, bodisi za vojake, bodisi za meščane in civilne oblasti, največja slovesnost, potem ko so vojaki vkorakali v osvobojena mesta. Na dan, ko je padel Madrid, ko se je zrušila zadnja trdnjava rdeče Španije, je državni radio službeno opominjal vso Španijo, naj se veseli velike zmage, pa ne z zunanjimi demonstracijami, ampak z »zahvalo Vsemogočnemu«, kajti tako slavje je bolj v skladu z zmago, ki je tudi verskega značaja, izvojevana za Boga in domovino.

Po vsej Španiji so na najslovesnejši način opravili zahvalno pesem. Kakor odmev te zahvale je bil »Te Deum«, ki ga je zapel v Rimu v cerkvi »al Gesu« Nj. E. kardinal državni tajnik ob navzočnosti papeškega dvora, 14 kardinalov, španske kraljevske družine in vsega diplomatskega zbora; slovesnost je organiziral zastopnik Španije v Vatikanu, Nj. E. dr. Jose Yanguas Mesia.

General Franco je pri proslavi končne zmage ob velikih vojaških paradah v Sevilji, Malagi, Kordovi in Valenciji dal najprej opraviti velike verske svečanosti: zahvalno pesem, zahvalne sv. maše in procesijo z Našo ljubo Gospo kraljev v Sevilji; povsod je dajal poudarka verski proslavi in vsem dajal zgled v različnih govorih, ki jih je imel v omenjenih mestih.

Kaj pravi španski narod

Uradne izjave, ki prihajajo od predstavnikov naroda, nam gotovo, če govorimo pravno, odkrivajo značaj kakega narodnega gibanja; toda so še druge izjave, ki potrjujejo uradne izjave, imajo pa tudi svojo lasno vrednost prav zato, ker niso uradne. Take so izjave ljudstva. Te ljudske izjave pa so se v Španiji popolnoma ujemale z uradnimi in so znak skladnosti med oblastmi, ki predstavljajo ljudstvo in med ljudstvom, ki ga predstavljajo. Tako je izginilo nasprotstvo, ki se je v začetku opažalo med tako zvano legitimno vlado, z njeno brezversko in brezbožno zakonodajo, in ljudstvom v pravem pomenu besede, ali veliko večino pravih in zvestih državljanov.

Vabljiiv začetek republike

Verski značaj španske vojske jasno izpričuje njen začetek. Kakor je znano, je republika spočetka do neke mere spoštovala vero in Cerkev. Temu so se čudili vsi, ki so poznali pravi značaj republikanskega gibanja v Španiji,

niso pa pomislili, da je republika postopala tako zaradi svoje lastne koristi, da bi na ta način preslepila in privabila ljudstvo. Mnogi so mislili, da bi tako republiko lahko sprejeli tudi katoličani. Tisti, ki so nasprotovali republiki, so pa vedeli, da se bo s tem sicer utrdila, vedeli pa so tudi, da jo bo boj proti veri strmoglavil.

Kmalu so prišli s pravo barvo na dan

Toda ker je bila republika v resnici delo prostozidarstva s protiverskim, brezbožnim in komunističnim ciljem — zaradi teh lastnosti jo je z veseljem sprejela večina republikancev in jo podpirala — se je takoj pokazalo, kakšna je bila v resnici.

10. maja 1936, ko republika še ni živela več kot en mesec, se je prvič pokazal njen pravi značaj: zagorele so cerkve in samostani v Madridu in drugih glavnih mestih. Vlada je ta dejanja smatrala samo za izliv ljudske razdraženosti. Zato ni ukrenila ničesar za njih varstvo, ampak je dejala, da je treba dovoliti ljudstvu nekaj od mnovega, kar je obetala, in pa, da je nemogoče preprečiti take izgrede, čeprav so bili organizirani od zgoraj. Če je kdo ugovarjal, je dobil odgovor, da končno vsi samostani v Španiji niso toliko vredni kakor življenje enega republikanca.

Sledila je določitev ustave in zakonodaja, ena kot druga popolnoma brezverska. Začeli so z razdejanjem družine, z razporoko in civilno poroko in s pohujševanjem mladine pri brezverskem pouku.

Medtem so se vrstili požigi cerkva in samostanov, najprej posamezno, da ne bi preveč razburjali katoličanov, potem pa so postajali vedno pogostejši, tako da je bilo do 13. junija požganih 160 cerkva, število poizkušanih napadov in zatrtih požarov pa je naraslo na 251. Razpustili so družbo Jezusovo, odstranili redovnike iz šol, začeli so se umori »desničarjev« ali najuglednejših katoličanov; 15. junija je bilo že 269 mrtvih, 1287 ranjenih, 215 ponesrečenih umorov. In že je bila pripravljena brezbožna komunistična vstaja, ki naj bi v kratkem izbruhnila, sestavljeni so bili črni zapisniki, kjer je bilo 10.000.000 ljudi določenih za umor. Po zaslugi opozicije, ki jih je prehitela samo za nekaj dni, je revolucija mogla uresničiti samo neznamen del svojega programa. Pa tudi tako okrnjena je bila strašna in je presegala vsa prejšnja preganjanja in nakopičila 500.000 žrtev!

Polagoma in premišljeno ...

Vse to je bilo mogoče izvesti s satansko zahrbtnostjo, s katero so hoteli polagoma otopiti verski čut španskega naroda. Ko so mislili, da je občutljivost ljudstva zaspala, so hoteli še naprej in mu iztrgati srce in dušo, to se pravi vero in poštenje. Toda ljudstvo, ki so mislili, da je oslabele, se je tedaj uprlo z orjaško močjo, ki je niso pričakovali. Španska mladina je hranila na dnu srca živo katoliško vero in junaštvo, ki ga dotlej niso poznali niti največji optimisti.

„Francova mobilizacija“

Ko se je general Franco uprl temu položaju, ni imel na razpolago vojske, ker je bila vojska tako rekoč razpuščena in kar je je ostalo, je bila razdeljena. Toda tedaj se je začela po vsej Španiji mobilizacija vsega naroda. To je v

zgodovini nekaj čisto posebnega; prišla je sama od sebe — in zbrala se je vojska prostovoljcev, ki so bili vsi dobri Španci. Zaradi vere so vse zapustili in so se združili, da bi jo branili kakor levi, zavedajoč se, da je nad družinskimi čustvi, nad skrbjo za vsakdanji kruh, nad plemstvom, naj je še toliko tisočletno, nad zemljo, naj bo še tako rodovitna ali polna železnih in zlatih rud, nad »zakoni«, naj bodo še tako ugodni, nad avtonomijami z njihovimi posebnimi pravicami, nad vsem: Bog in vera, ki je bila ljudem razodeta.

Pravi prostovoljci

Ti prostovoljci so šli v boj predvsem iz verskih nagibov; to je treba povedati odkrito in pri tem vztrajati brez dvomov ali zahrbtnih misli. To bi nam potrdilo neizmerno število pisem prostovoljcev. Iz teh bi se dala sestaviti zlata knjiga, ki bi jo bilo treba hraniti za zgodovino in z njo razčistiti ozračje prevar in potvorb. Tako pričevanje bi bolj ali manj dobesedno potrdilo naslednje stavke, ki jih povzemamo iz pisma nekega kmečkega vojaka, ki se ni učil modroslovja, pa bi se lahko pokazal pred »nekimi modrijani«, da bi iz njih izvajali pravilne sklepe: »Sporočam vam, da smo na fronti, da branimo katoliško Španijo in vero, v kateri so nas vzgojili naši očetje, ko smo bili majhni. Sedaj, ko smo postali veliki, smo zapustili dom, da jo branimo, pripravljeni preliti svojo kri do zadnje kaplje, ker moramo vsi dobri Španci biti taki. Zaradi vere smo zapustili dom, ker so nam hoteli vzeti najdražje, vero Jezusa Kristusa; zato smo kot dobri Španci rekli: rajši izgubimo življenje, kot pa da nam vzamejo Kristusovo vero.« Mislimo, da niti z najtenkoumnejšo modrostjo ni mogoče oslabiti teh stavkov; toda cele legije vojakov pišejo v istem smislu tako na fronti kakor v zaledju.

Španski komunizem je premagala živa verska zavest

Iz življenja in stisk v španski revoluciji je razvidno, da so v španski žaloigri predvsem delovali duhovni činitelji.

Verska zavest med vojaštvom

21. julija 1936 — tri dni po »uporu« proti komunizmu v Španiji — je pisal očividec iz Pampelone: »Preživljamo slavne dni. Znova sta zaživela vera in pogum našega ljudstva. Od vseh strani vro skupine mož in fantov. Ne slišiš drugega vzklika kot: »Živela Španija!« »Živel Kristus Kralj!« Ob 10 zjutraj sem videl prve može, ki so prihajali na poziv krščanske Španije. Kmalu jih je bilo že na stotine in tisoče, ki so šli v vrstah. Tiho so korakali s puškami na ramah, le vzklik: »Živel Kristus Kralj!« je gorel na njihovih ustnicah. Tako se je godilo nekaj dni neprestano.«

„Sedaj ve'ljajo duše“

Kako lepe pesmi so odmevale, ko so mladeniči zapuščali domače vasi. Nekdo je rekel, ko je odhajal: »Ne jokajte, mati, grem pod orožje. Telo ni vredno nič, vredne so duše.« Poslanec Gomez Jožef je v nekaj dneh nabral 60.000 takih navdušenih mladcev.

Oče je dal vse sinove

Enako nam je na razpolago poročilo očividca iz Valladolida. »Mladina je kar drvela, da se je vpisovala v špansko falango. Neki oče je izgubil že dva sina, nato se je javil za boj še sam.

Drugi očividec iz istega mesta pa pravi: »Živimo v tako veličastnem, iskrenem vzdušju, da se nič iz naše prejšnje zgodovine ne da primerjati tem vzvišenim trenutkom. Nekaj duhovnega je, ki prežema vse. Prostovoljci v velikih trumah prihajajo, da položijo svoje življenje za domovino. Med njimi je mnogo priletnih, a tudi bolehnih in očetov, ki imajo doma družine.«

Iz Saragose je 15. avgusta 1936 prišlo pismo: Priča smo pretresljivega vstajenja Španije. Zunanji svet ne bo zvedel za to. Še mi, ki smo tukaj, komaj verjamemo svojim očem, da je v Španiji toliko zaloge domovinske ljubezni in verskega življenja.

Vojska pod ščitom presv. Srca

Ta vojska prostovoljcev ni mogla imeti enotne uniforme. A vendar so imeli vsi, ne da bi se bili prej domenili, ali da bi bilo zapovedano, na sebi znak presv. Srca Jezusovega.

Z vojniki generali

Drugi je pisal: »Ne samo v Navari, ampak tudi v Kastilji in Andaluziji nosijo poveljniki, častniki in vojniki znake presv. Srca, križce ali svetinjske prebl. Device Marije. General Queipo de Llano je zaprosil nekega vojaka za ta znak, da si ga je pripel na svojo uniformo.«

Redovnica — narodna junakinja Španije

Priljubljena podobica, ki so jo tiste dni hoteli imeti častniki in vojniki, je bila slika redovnice Rafols. M. Rafols je bila španska redovnica, ki je umrla v stihu svetosti, in ki se je mnogo odlikovala, ko je Napoleon oblegal mesto Saragoso. Vojaki so imenovali podobico m. Rafols: »varstvo proti kroglam«. Pripovedovali so zares izredne primere. Redovnica Rafols je v svojih spisih napovedala najvažnejše dogodke te vojske, odtod njena poznanost in priljubljenost med španskim narodom. Dva častnika sta pokazala pisatelju teh vrstic pred cerkvijo sv. Petra v Rimu že močno obdrgnjeno podobico te redovnice, Eden izmed njiju jo je vso vojsko nosil v svoji listnici.

Dajte nam verskih predmetov

Ta gorečnost se ni kazala samo od začetka, ampak ves čas vojske. Proti koncu leta 1937 je prišlo v Rim posebno odposlanstvo, ki naj bi zbralo nabožne predmete za španske vojake. Zbralo se je okoli 200.000 stvari, ki so se razdelile za božični dar istega leta.

Na stotisoče križev

Odsek za versko propagando je 1. jan. 1939 razdelil med vojake 120.000 križcev, 60.000 molitvenikov, 120.000 podobic, 200.000 listkov z natisnjenimi molitvami, 50.000 razglednic z naslikanim križem, 10.000 katekizmov, 2400 rožnih vencev, 5000 svetinjc in 30.000 letakov. In še poslednjič, ko so šli po dobljeni zmagi v Rim, so poveljniki razdelili med nje 3200 rožnih vencev. Poveljniki so jih nosili od vrste do vrste po Trgu sv. Petra. Vsak legionar ga je dobil.

Od začetka se je temu javnemu izkazovanju pobožnosti kak tujec nasmešnil. Mislil si je: Vojske ne odloča rožni venec in svetinjska, ampak denar, topovi, ladje in aeroplani. Danes, ko svet občuduje junaštvo teh vojakov, ki so v nezlomljivem poletu strli mednarodne brigade, vsakdo ve, da je ta javna pobožnost nekaj pomenila. Zaradi verskih znakov na prsih vojakov, je mogel reči slavna general: »Smelo trdim, da noben vojak na svetu ne nadkriljuje španskega vojaka, najsi bo v naskakovanju ali v obrambi.«

Vojaški duhovnik ima polno dela

Vojaki so vedno zahtevali, da bi bil z njimi duhovnik, ki bi zanje daroval sv. mašo in jim podeljeval odvezo pred bitkami ali v smrtnem boju. Nabralo se je tudi toliko duhovnikov, da niso mogli priti vsi na vrsto. Vojaki so znali dobro ceniti navzočnost duhovnika in so pridno prejemali sv. zakramente. Za dokaz naj bo odstavek iz dnevnika p. Ivana Martineza: »7. dan: Stotnik Garcia Lopez je rekel vojakom: »Kdor želi sveto spoved, pater je na razpolago.« Stotnik sam se je spovedal in nato drugi. Spovedal sem dve uri.« — »8. dan: Stotnik je naznanil, da se morejo spovedati. Spovedoval sem dokaj časa.« — »9. dan: Spovedoval sem tri ure. Spovedoval se je poveljnik in častnik.« — »10. dan: Danes je obhajilo. Skoraj vsi so se spovedali.«

Brezmadežni za god — vsi k sv. obhajilu

Ravno tako so sredi nevarnega in vojnega nemira pogosto pristopali k svetemu obhajilu. Vojak je pisal s fronte: »Včeraj, na praznik Brezmadežne, je bila vsa moja kompanija pri sv. maši, in vsi — od najvišjega do najnižjega smo prejeli sv. obhajilo v čast naši Gospe.«

Nadaljujemo nekaj odstavkov iz dnevnika p. Martineza: 8. dan: Zele prejeti sv. obhajilo. — 10. dan: petdeset jih je bilo pri sv. obhajilu. Mnogi drugi spovedani. Niso bili več tešči. — 12. dan: Zmanjkalo mi je hostij. Vsi ali skoraj vsi bi šli k sv. obhajilu. Komandant mi je rekel: »Me morete obhajati?« »Vas, da. Prihranil bom del od velike hostije.« Vojaški duhovnik konča: »Na drugih delih fronte željno pričakujejo sv. maše in sv. obhajila.«

Enako pripoveduje neki drug duhovnik: »V prednjih vrstah je, če je le mogoče, vsak dan sv. maša. Niso redki vojaki, ki gredo k sv. obhajilu vsak dan.« General Danila in mnogi drugi hrabri častniki so se hranili s kruhom močnih vsak dan.

Španski vojak je vedel, kaj se pravi: biti vedno v milosti božji. Bil je stalno v nevarnosti, da z zemeljskim življenjem izgubi še večno življenje. Zato so skrbeli, da so se pogosto spovedovali in da so živeli moralno čisto tudi v vojaškem življenju.

V zaledju nacionalne Španije

Po navadi zaledje vzdržuje in hrabri vojaka na fronti. V španski vojski je bilo nasprotno. Vojaki, ki so stali na fronti, so s svojim zgledom vzdrževali zaledje. Misel na vojake, ki so se izredno žrtvovali v nečloveških bojih, je dalo temu življenju poudarek resnosti, strogosti in moralnosti. Mnogi so se vedli zgledno, ki bi se brez take vzpodbude vdajali lahkoživosti. Vojaki v prvih vrstah so pomenili pravi apostolat za zaledje. Pred seboj so premagovali komunizem, za seboj liberalizem in versko brezbriznost.

Mesta in kraji, ki jim je vojna vihra prizanesla ali ki je bila že za njimi, niso samo organizirali »socialno pomoč«, ampak so se trudili z nadnaravnimi sredstvi pomagati vojakom do odločilne zmage. Razen orožja na bojnih poljanah je bilo na delu orožje molitve in žrtvovanja samega sebe.

Mobilizacija starčkov in otrok

S tem orožjem so se borili stari očetje, ki so dali vse svoje sinove domovini. Tako so se borili nedorasli mladeniči, dekleta, žene in otroci, ki niso mogli iti na fronto.

9. aprila 1937 je Franco po prosvetnem ministrstvu zaukazal, naj vsi otroci ves mesec majnik molijo za zmago.

1. majnika se je zbralo 7000 otrok na božjo pot k naši ljubi Gospe Begonjski, da so prosili za mir in za svoje nesrečne tovariše, ki so jih komunisti ob svojem umiku za propagando vlekli s seboj.

V Saragosi je obiskalo 8000 otrok s svojimi učitelji svetišče naše ljube Gospe Pilarske, da opravijo v njem pravno pobožnost zaradi bombardiranja, ki so ga nad tem svetiščem izvršili komunistični letalci.

Žrtve za domovino

V duhovni pomoči so se predvsem odlikovale različne redovne hiše in samostani, ki so razsejani po Španiji. Tu so se vrstile za rešitev Španije devetdnevnic, nočno češčenje in različne spokorne vaje, združene s postom. Tudi te prostovoljne žrtve so imele svojo težo na tehtnici božje pravice, ko je odmerjala zmago težko preizkušenemu narodu. Koliko deklet se je odrekalo raznim udobnostim v kinu in gledališču in živelo strogo življenje, »ker se jim ni zdelo primerno, da bi se razveseljevale, medtem ko so njihovi bratje krvaveli na bojišču.« Kolikokrat so se v mnogih družinah ponavljale te besede.

Ljudstvo je bilo enotno v boju z brezboštvom

V notranjosti Španije je bila solidarnost s katoliško stranjo vsesplošna. Izjemo so delali le redki posamezniki, ki so se dali vdinjati tujemu duhu. Po pravici je torej moral reči Franco: »Ni se mi preveč bati za življenje in za zmago, ker toliko dobrih duš moli zame in za srečen izid vojske.«

In po pravici so pričakovali vsi Španci in dobri kristjani, da Bog ne bo dopustil poraza naroda, ki se je za njegovo srečo toliko molilo in žrtvovalo.

Na ozemlju Rdeče Španije

Zmotno bi bilo, če bi kdo mislil, da je bila med vojsko Španija razdeljena v dva, več ali manj enako velika tabora. Ni bilo tako. Mnogi dobri Španci so ostali v ozemlju in pod oblastjo rdečih, ker se niso mogli prebiti do nacionalne Španije. Ostali so v njihovem ozemlju kakor ulete ptice v mreži. Dokaz za našo trditev je izredno veliko število žrtev. Okoli pol milijona ljudi je padlo pod komunističnim orožjem. Pomorjeni so bili, ker so bili katoličani. Komunisti so jih ubijali pod pretvezo, da so fašisti, nasprotniki vlade ali da drže z desnico. Dokaz za to so bile navdušene ovacije ljudskih množic, kamorkoli so vkorakali španski narodni vojaki. In dokaz je tudi takojšen popoln polom in ugasnitev komunizma, kakor hitro mu je bil odrezan vedno sveži dotok iz sovražnega severa.

Vse verske vaje — sredi morja špijonov

Lahko celo trdimo, da so Španci v komunističnem ozemlju dajali si najneje dokaze svoje vernosti kakor v nacionalnem taboru; sijajnejše prav zaradi večjega nasprotovanja in borbe, ki so jo morali vzdržati. Preskušnja je za povprečne vedno usodna, a za velikodušne prilika najveličastnejše zmage. Ganljivo je, kako so ti katoličani priznavali svojo vero med preganjanjem. Udeleževali so se verskega življenja, četudi je viselo njihovo življenje na niti. Spretno so se izogibali mrežam ovaduhov in špijonov, a če so padli v njih roke, so se obnašali hrabro.

Neumorni duhovniki

Bili so duhovniki, ki so se preoblečeni kot delavci ali rdeči miličniki vozili s kolesom po sto kilometrov daleč, da so izvrševali svojo sveto službo.

Bile so sestre, ki so pozabljajoč svojo naravno boječnost, sredi neprestane smrtne nevarnosti vzgajale mladino. V Barceloni, ki je bila popolnoma v krempljih ruskih krvnikov, se je otrokom iz njihove šole posrečilo, da so igrali versko igro.

Katoliško življenje je bilo nadvse cvetoče. Skriva so se obhajali misijoni in duhovne vaje. Seveda v posebnih hišah. Tudi po ječah se je darovala sv. maša. Spovedovalo se je, podeljeval sv. krst, obhajala se je polnočnica o božiču in obredi Velikega tedna. Če bi jih sovražniki zalotili, bi bil to zločin, za katerega je bila smrtna kazen.

To življenje je spominjalo na dobo katakomb, le da te katakombe niso bile pod zemljo, ampak na vrhu v sončni luči, često v istih hišah, ki je v njih prebival tudi njihov sovražnik. V te prostore je zahajal duhovnik preoblečen kot prodajalec premoga ali kot rdeči vojak. Hodil ali vozil se je po cesti in obenem spovedoval. Skratka, bilo je življenje kakor v prvih stoletjih krščanstva. Odevalo se je v največjo tajno, da se verske skrivnosti niso izdale novim pogonom.

„Ne bom vas zapustil sirot“

Zanimivo je preiskovati, kako si je ljudstvo v samoohranitvenem gonu znalo ohraniti in zavarovati pglavitne prvine krščanskega življenja: to je sv. Rešnje Telo, pobožnost do preblazene Device Marije in češčenje sv. Križa.

Pisatelj teh vrstic je videl na lastne oči — majhne korporale iz svilenega papirja, ki so v njih shranjevali posvečene sv. hostije. Videl je majhen »ciborij«, ki ni bil nič drugega kakor zvezek, v katerem se je v mnogih družinah ohranjeval presv. Zakrament. Posamezni so se mogli obhajati, ne da bi kdo zapazil in celo vpričo sovražnika. Videl je srebrno škatlico, ki so jo kot na čudežen način polno svetih hostij večkrat spravili v ječe in ki jim je na Veliko soboto služila za »božji grob«. Ves dan so jetniki molili pred njo. Videl je žepno uro, ki je imela namesto kolesja prostor za sveto hostijo. Videl je paličice, s katerimi so po ječah iz ene v drugo delili sv. obhajilo. Z žebljem so prevrtali zid. Videl je majhno monštranco, ki je bila visoka 1 decimeter. Bila je sestavljena iz prevrtane vojaške svetinje in iz noge svečnika. To so predmeti, ki kažejo, kako so kristjani ljubili presveto Rešnje Telo, pa tudi kako strahotno je komunizem preganjal sveto vero.

Križ — moč mučencev

Prav tako iznajdljivi so bili kristjani v izdelovanju križcev in rožnih vencev. Pisatelj tega spisa je videl križ, ki je bil vdolben v les. Križanega ni imel, ker ga mnogi niso znali narediti. Videl je mnogo križcev iz surovih koščkov lesa, tudi iz blaga in preje. To so surove, preproste stvari, a s kakšno pobožnostjo in živo vero so jih poljubljali jetniki, da so si pridobili moči in poguma za muke in mučeništvo iz ljubezni do Križanega. P. Vilarino je imel lesen križ, ki ga je dal poljubiti tisočim jetnikom, preden so šli v smrt.

„Ta rožni venec naj bo za spomin“

Pisatelj je videl tudi mnogo rožnih vencev, ki niso bili iz jagod, ampak iz vrvice z vozli. Enega izmed teh je imela neka duhovnikova mati, ki ga ji je dal njen sin za spomin, preden je šel v smrt. Ti rožni venci, se zdi, da so simbol ljubezni do Marije, ki se v njej odlikuje španski narod.

To so posamezni cvetovi iz bujnega verskega življenja za časa preganjanja. Koliko cvetov, in morda najlepših, pa bo ostalo skritih, ker so izkravaveli tisti, ki so bili priče. Enako je bilo tudi v prvih časih krščanstva. Mnogo je skritega v polmraku katakomb,

Kri mučencev

Največji dokaz verskega junaštva v španski borbi proti komunizmu pa so tisti, ki jim je posebej prihranjeno ime »spričevalci«, to so mučenci, to je pričevanje, ki mu ni moči ugovarjati. Mučenec je postavljen pred izbiro: Ali zatajiš Kristusov nauk ali izgubiš vse življenjske dobrine in življenje samo. A mučenec zaničuje vse zemeljsko in celo življenje in si izbere Jezusa Kristusa in njegovo neminljivo resnico. Svojo odpoved zapečati z lastno krvjo.

Pretveze, pretveze — a Bog že ve

Ne bomo trdili, da so vsi, ki jih je usmrtilo sovraštvo rdečih, pravi mučenci — sodba o tem gre Cerkev — a za mnoge je jasno, da so resnični mučenci. Ko gre za idejno ali socialno preganjanje, je težko najti, da bi sovražniki Cerkve odkrito priznali: »Obsodimo ga na smrt, ker je kristjan.«

To vidimo v preganjanjih rimskih imperatorjev, v preganjanjih francoske revolucije in na Japonskem in Kitajskem. Dejali bi: Sovražniki Cerkve so se dobro zavedali, da raste iz pričevanja mučencev Cerkev največja slava, zato so svoje sovraštvo skrivali pod razne pretveze. Ubijali so svoje žrtve, »ker so nasprotovale državnim postavam«, »ker so pristaši opozicije«, »ker so sovražniki delovnega ljudstva«, »ker simpatizirajo z desnicco«. A ljudski čut, ki se ne da varati, povsod spozna, da gre za sovraštvo do vere. Krvnike nedolžni ljudje bodejo v oči, ker živijo iz vere. Tudi sv. Cerkev gleda te junake, ki so se ovenčali z neminljivo slavo, kot svoje sinove in hčere. Sveta Cerkev, mučeniška mati, zahteva palmo svojih zvestih zase, da jih daruje Bogu. Dobro ve, za koga so dali svoje najdražje.

Orožje mučencev

Komunisti so pomorili v Rdeči Španiji 11 škofov, 17.000 duhovnikov in več sto tisoč vernikov. Računa se, da so komunisti v rdečem pasu, v zaledju, daleč od fronte, vzeli življenje 500.000 vernikom.

Za duhovnike so moskovski krvniki kajpada našli pretvezo, da so spremenili cerkve in katedrale v trdnjave, da so streljali iz njih s strojnimi puškami in celo s topovi. A še otroci so razumeli, da so duhovnike ubijali samo zato, ker so bili duhovniki nesebični voditelji svojega naroda.

„Klanjamo se zmagovalcem s pa'mami“

Nihče ne bo mogel trgati venca slave s čela teh umorjenih. Naslov »mučenci« jim je že dal Pij XI. in nič manj jasno Pij XII., ko je v sporočilu katoliški Španiji vzkliknil: »Predvsem globoko klanjamo glavo svetemu spominu škofov, duhovnikov, redovnikov, redovnic in vernikov vsake starosti in vseh stanov, ki so v tako velikanskem številu s križi zapečatili svojo vero za Jezusa Kristusa in svojo ljubezen do katoliške vere.«

Španskim katoličanom je bilo dobro znano, da bi se lahko izognili borbi, ječi in smrti, če bi se uklonili in zatajili Kristusa. A rajši so se uprli zlu in ga premagali z mučeništvom, ki upraviči dušo in ji odpre vrata večnega življenja.

Zmaga, zmaga

Španski narod je zmagal v križarski vojski zoper komunistično razdiralno silo, ker je črpal moč iz neusahljivih studencev vere. Stresel je s svojega tilnika vsiljivega brezbožnega tujca, ker so mu lebdeli pred očmi neminljivi vzori življenja iz svete vere.

• • •

Slovenici! Če bi prišla preizkušnja tudi nad naš narod, ali bomo zdržali? Ali je naša vera tako živa, da bi bili pripravljeni trpeti in umreti zanjo? Ali bomo morda podlegli? Učimo se pri junaškem španskem narodu!

**Preberi, premisli,
daj brati še drugim!**

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000442386